

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Фарзонаи Сайфиддин дар мавзуи «Аҳамияти педагогии афкори мутафаккирони асрҳои XII - XIII дар тарбияи насли наврас дар шароити муосири таҳсилот», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯи ихтисоси 6D010301-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот.

Автореферати диссертатсия Фарзонаи Сайфиддин дар мавзуи «Аҳамияти педагогии афкори мутафаккирони асрҳои XII - XIII дар тарбияи насли наврас дар шароити муосири таҳсилот», ки барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯи ихтисоси 6D010301-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот, дар кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ иҷро шудааст.

Асоси сиёсати фарҳангии давлати мо тавассути тарғиби ҳамаҷонибаи таърихи ибратомӯзи халқамон, мероси гаронбаҳои фарҳангиву адабии миллати куҳанбунёдамон, арзишҳои милливу умумибашарӣ, баланд бардоштани сатҳи худшиносиву ҳудогоҳӣ, ифтихори миллий, эҳсоси ватандӯстиву ватанпарастии ҳар як фарди ҷомеа, таҳкими ваҳдати миллий ва дастовардҳои истиқлолияти Ватанамон мебошад.

Рушди ҷомеа дар ҳар кишвари мутараққӣ бо ғановати маънавии таърихи гузаштагонаш иртибот дорад ва танҳо ифтихорот аз дастовардҳои тамаддуни миллий, омӯзиши таърих, шинохти фарҳанг ва кадрдонии муттафаккирони хирадманд ва аҳли илму адаби миллати хеш метавонад дар рафти таълиму тарбияи насли нав саҳмгузор бошад ва ин наслро ба баҳрабардорӣ аз ғояҳои маънавии хеш, ба худшиносии амиқ оварда расонад.

Аз ин ҷост, ки ҳар миллати соҳибтамаддун барои рушд додани соҳаи маориф ва заковати маънавии мардуми хеш, пеш аз ҳама, ба тариқи инкишоф додани илму маърифат, гиромӣ доштани мактаб, муаллим, китобу барномаҳои таълимӣ, талқини масъулияти падару модар, дарки худшиносӣ ва шинохти ҷойгоҳи хеш дар ҷомеа ва ба ин монанд бештар таваҷҷуҳ зоҳир менамоянд ва русуму анъанаҳои таълимии гузаштара ҳамчун маҳсули хиради инсонӣ сармашқи ғайолият дар ин соҳа қарор медиҳад.

Мутобиқи нишондоди сарчашмаҳо, дар раванди таълим ва тарбияи насли наврас омӯзиши осори маданӣ- фарҳангии гузаштагонӣ мо нақши ниҳоят муҳим ва созгор мебозанд.

Назарияи таҳқиқотро асарҳои беазабли намояндагони адабиёти форсу тоҷик, асарҳои фалсафӣ, таърихи, педагогӣ, мантиқӣ, равоншиносӣ, таҳқиқоти олмимону муҳаққиқони ватанию хориҷӣ, Конуститутессияи ҚТ «Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маориф», «Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», Стратегияи миллии рушди маорифи ҚТ то соли 2020, Қонуни ҚТ «Дар бораи масулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд», ки ба тарбияи

ахлоқӣ ва маънавии насли наврас дар шароити муосир нигаронида шудаанд, ташкил медиҳанд. Асосҳои методологии таҳқиқотро мафҳумҳои асосии дарки назарияи диалектикӣ-материалистӣ ва талаботи аз онҳо бавучудоянда, назарияи маҷмуӣ маълумот ва таълим дар бораи арзишҳои миллӣ, моҳият ва нақши онҳо дар ҷомеа, асосҳои педагогиву психологӣ ва фалсафии ташаккули худшиносӣ ва хуввияти миллии шахс, концепсияҳои илмӣ дар риштаи назария ва амалияи тарбияи насли наврас аз рӯи анъана ва урфу одатҳои миллӣ мавҷуда, мероси педагогии олимони шинохтаи ватанӣ ва хориҷӣ, Концепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар ҳуҷҷатҳои меъёрии соҳаи маориф, ки моҳияти ҷараёни таълим дар муассисаҳои таълиро муайян мекунанд, принципҳои ягонагии мантикӣ ва таърихӣ, системанокӣ ва илмӣ ташкил медиҳад. Дар давоми таҳқиқот, ҳамчунин, китобҳои илмӣ дарсӣ ва нуктаи назари муҳаққиқони ҷумҳуриҳои гуногун ба инобат гирифта шудаанд. Асоси таърихнигорӣ корро сарчашмаҳои таърихӣ, таҳқиқоти илмӣ ва адабиётӣ илмӣ динӣ ташкил медиҳанд.

Таҳлили андешаҳои педагогии мутафакирони XI- XII бо бахисогирӣ талаботи объективӣ, омӯзиш ва арзёбии масоили одоби ахлоқи ҷавонон, ташаккули рушди шахсияти инсон ба ин вобаста ва дар муқоиса бо талаботи имрӯз мавриди таҳқиқ қарор дода шудааст.

Андешаҳои педагогии мутафакирони форс тоҷики асрҳои XII – XIII имконият фароҳам мекунанд, ки дар ҷараёни таълиму тарбия тавасстуи истифодаи мақсадноки онҳо баъзе нуқсонҳои камбудӣ, ки дар шогирдон мавҷуданд, ислоҳ карда шаванд. Чунон ки омӯзиши мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ нишон дод, бисёр паҳлуҳои таълимиву тарбиявии осори мутафакирони форс тоҷики асрҳои XII – XIII амиқ ва ба таври кофӣ омӯхта нашуда, мавриди тадқиқ ва таҳлили пурра қарор нагирифтааст ва метавон арзёбӣ кард, ки аз назари илмӣ ва таҳқиқотӣ ҳанӯз ҳам ба пажӯҳиш ниёз доранд.

Арзиши амалии таҳқиқот дар коркарду ташкили технологияи истифодаи арзишҳои педагогии осори мутафакирони форс тоҷики асрҳои XII – XIII дар раванди таълиму тарбия дар муассисаҳои таълимӣ, тақмили стандарту барномаҳои таълим, дастурҳои методӣ ва китобҳои дарсӣ ифода меёбад. Баррасиву пешниҳодот ва тавсияҳои дар мавриди корбурди андешаҳои ахлоқӣ-маънавӣ осори мутафакирони форс тоҷики асрҳои XII – XIII ироашуда дар ин ҷода ин халоро ба як андоза пур карда, имконотро барои истифодаи ин арзишҳо дар раванди таълиму тарбияи муосир фарҳам хоҳанд кард.

Асоси методологӣ ва назариявии таҳқиқот мантиқан ва мувофиқи талаботи оид ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ мавҷудбуда ба шакл дароварда шуда, пояи илмӣ таҳқиқот, татбиқи амалии он, методҳои таҳқиқот, анҷоми ҳар як давраи таҳқиқот давоми мантиқии яқдигар буда, ба талаботҳои қабулшуда нисбат ба иҷрои кори илмӣ-таҳқиқотӣ ҷавобгӯ мебошад.

Вобаста ба мавзӯи таҳқиқоти диссертатсионӣ нуқтаи назари олимони соҳаи педагогика ва психология муфассал таҳлил карда шуда, дар ҳамин замина нуқтаи назари худ илмӣ унвонҷу низ пешниҳод шудааст.

Пешниҳод менамоям, ки минбаъд унвонҷу ҷихати баланд бардоштани маданияти педагогии волидон аз шаклу усулҳои бозҳам самаранок истифода мебард мебард.

Дар баробари дастовардҳои муҳими илмӣ амалӣ, ки дар боло зикрашон рафт, дар автореферати диссертатсия камбудҳои низ ҳолӣ нест, аз он ҷумла:

1. Дар автореферати диссертатсия ҷо-ҷо ғалатҳои техникӣ имлоӣ ва баъзан услубӣ дар ҷумлаҳо ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба манфиати кор мебошад;

2. Нодуруст зикр шудани саҳифаҳои иқтибосҳои адабиёти истифодашуда ва зикр нашудани ҷилдҳои китобҳои серчилда (саҳ.:13, 17, 19, 21);

Аutoreферати диссертатсияи Фарзонаи Сайфиддин, ки дар мавзӯи «Аҳамияти педагогии афкори мутафаккирони асрҳои XII - XIII дар тарбияи насли наврас дар шароити муносири таҳсилот» ба шиносномаи ихтисоси илмӣ доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯи ихтисоси 6D010301-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст, ба талаботи Низомнома оид ба Шӯрои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудаанд, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ мебошад.

Д.и.п., профессори кафедраи барномасозӣ
ва низомҳои зехнии Донишгоҳи байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон

Мирзоев
Абдулазиз Раҷабович

« 8 » 07 2025

Имзои А.Р. Мирзоев-ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДБССТ

Ҷураев Ш.Н.

Суроғаи муассиса: 734055, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, х.Борбад
48/5, Тел: (37) 2 34 88 02, (+992) 918 63 61 13 e-mail. info@iutet. tj

« 8 » 07 2025